

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (dešimtoji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. vasario 13 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Transportas – Keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešosios paslaugos – Reglamentas (EB) Nr. 1370/2007 – Viešojo autobusų keleivinio transporto paslaugos – 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punktas – Viešųjų paslaugų sutarčių sudarymas – Viešojo autobusų transporto paslaugų teikimo sutarties sudarymas – Paslaugų koncesijos sutarties sudarymas – Kompetentingos vietos institucijos tiesioginis sutarties sudarymas su vidaus operatoriumi – 5 straipsnio 3 dalis – Sutarties sudarymo procedūra paskelbiant konkursą – Kitos kompetentingos institucijos sudaryta viešojo autobusų transporto paslaugų teikimo sutartis – Vidaus operatoriaus dalyvavimas – Sąlygos“

Byloje C-684/23

dėl *administratīvā rajona tiesa* (Apylinkės administracinis teismas, Latvija) 2023 m. lapkričio 15 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2023 m. lapkričio 15 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

„Latvijas Sabiedriskais Autobuss“ SIA

prieš

Iepirkumu uzraudzības birojs,

„Autotransporta direkcija“ VSIA

TEISINGUMO TEISMAS (dešimtoji kolegija),

kuri sudaro dešimtosios kolegijos pirmininko pareigas einantis ketvirtosios kolegijos pirmininkas I. Jarukaitis, teisėjai E. Regan (pranešėjas) ir Z. Csehi,

generalinė advokatė T. Ćapeta,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– „Latvijas Sabiedriskais Autobuss“ SIA, atstovaujamos *advokāte* A. Hartpenga,

* Proceso kalba: latvių.

- „Autotransporta direkcija“ VSIA, atstovaujamos *valdes priekšsėdētājs* A. Caune ir *valdes loceklis* T. Vectirāns,
- Latvijos vyriausybės, atstovaujamos E. Bārdiņš, J. Davidoviča ir K. Pommere,
- Europos Komisijos, atstovaujamos P. Messina ir I. Rubene,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1370/2007 dėl keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešųjų paslaugų ir panaikinančio Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 1191/69 ir (EEB) Nr. 1107/70 (OL L 315, 2007, p. 1), iš dalies pakeisto 2016 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/2338 (OL L 354, 2016, p. 22; toliau – Reglamentas Nr. 1370/2007), 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punkto ir 3 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant pagal Latvijos teisę įsteigtos bendrovės „Latvijas Sabiedriskais Autobuss“ SIA ginčą su *Iepirkumu uzraudzības birojs* (Viešųjų pirkimų priežiūros tarnyba, Latvija) (toliau – VPPT) ir valstybine įmone „Autotransporta direkcija“ VSIA (toliau – ATD), atsakinga už viešojo transporto paslaugų organizavimą Latvijoje, dėl teisės teikti viešojo autobusų transporto paslaugas regioninės svarbos maršrutų tinkle Ventspilyje (Latvija) suteikimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Reglamentas Nr. 1370/2007

- 3 Reglamento Nr. 1370/2007 6, 7 ir 18 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:
 - „(6) Daugelis valstybių narių yra priėmusios teisės aktus, kuriuose bent daliai jų viešojo transporto rinkos numatomas išimtinių teisių suteikimas ir viešųjų paslaugų sutarčių sudarymas skaidrių ir sąžiningų konkurso procedūrų pagrindu. Todėl valstybių narių tarpusavio prekyba paslaugomis labai išaugo, ir keletas viešųjų paslaugų operatorių keleivinio transporto viešąsias paslaugas teikia daugiau nei vienoje valstybėje narėje. Tačiau dėl nacionalinės teisės aktų pokyčių taikomos skirtingos procedūros ir dėl to atsirado teisinio netikrumo viešųjų paslaugų operatorių teisių ir kompetentingų institucijų pareigų atžvilgiu. 1969 m. birželio 26 d. Tarybos reglamente (EEB) Nr. 1191/69 dėl valstybių narių veiksmų, susijusių išipareigojimais, neatskiriama nuo viešosios paslaugos geležinkelio, kelių ir vidaus vandenų transporto srityje sąvokos [(OL L 156, 1969, p. 1)], nėra nustatyta,

kaip [Europos] Bendrijoje turi būti sudaromos viešųjų paslaugų sutartys, visų pirma nenurodomos aplinkybės, kuriomis šios sutartys turėtų būti sudaromos konkurso tvarka. Todėl reikia atnaujinti Bendrijos teisinio reglamentavimo sistemą.

- (7) Atlikti tyrimai ir patirtis valstybėse narėse, kuriose viešojo transporto sektoriuje jau eilę metų yra įvesta konkurencija, rodo, kad, pritaikius tinkamas apsaugos priemones, reguliuojamos operatorių konkurencijos įvedimas suteikia galimybę mažesne kaina gauti patrauklesnes ir naujoviškesnes paslaugas, ir mažai tikėtina, kad tai kliudytų viešųjų paslaugų operatoriams vykdyti jiems patikėtus specialius uždavinius. Tokį metodą Europos Vadovų Taryba patvirtino 2000 m. kovo 28 d. vadinamuoju Lisabonos procesu, kuriuo [Europos] Komisija, [Europos Sąjungos] Taryba ir valstybės narės buvo paragintos, atsižvelgiant į atitinkamą jų kompetenciją, „pagreitinoti tam tikrų sričių, pavyzdžiui <...> transporto, liberalizavimą“.

<...>

- (18) Atsižvelgdama į atitinkamas nacionalinės teisės nuostatas, vietos valdžios institucija arba jeigu tokios nėra – nacionalinė institucija – gali nuspręsti keleivinio transporto viešąsias paslaugas savo administruojamoje teritorijoje teikti pati arba neskelbiant konkurso jų teikimą patikėti vidaus operatoriui. Tačiau tokia savarankiško paslaugų teikimo galimybė turi būti griežtai kontroliuojama, kad būtų užtikrintos vienodos konkurencijos sąlygos. Integruotas keleivinio transporto viešąsias paslaugas teikianti kompetentinga institucija ar institucijų grupė kolektyviai ar per savo narius turėtų vykdyti reikalingą kontrolę. Be to, kompetentingai institucijai, kuri pati teikia transporto paslaugas, ar vidaus operatoriui turėtų būti draudžiama dalyvauti konkursuose, vykstančiuose už tai institucijai pavaldžios teritorijos ribų. Vidaus operatorių kontroliuojančiai institucijai taip pat turėtų būti leidžiama uždrausti šiam operatoriui dalyvauti konkursuose, organizuojamuose jai pavaldžioje teritorijoje. <...>“

- 4 Reglamento Nr. 1370/2007 1 straipsnio „Tikslas ir taikymo sritis“ 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Šio reglamento tikslas – nustatyti, kaip kompetentingos institucijos, laikydamosi Bendrijos teisės nuostatų, gali veikti viešojo keleivinio transporto srityje, siekdamos užtikrinti bendrus ekonominius interesus tenkinančių paslaugų teikimą, kad tų paslaugų būtų daugiau, jos būtų saugesnės, kokybiškesnės ir pigesnės nei jas teikiant įprastinėmis rinkos sąlygomis.“

- 5 Šio reglamento 2 straipsnyje „Sąvokų apibrėžimai“ numatyta:

„Šiame reglamente:

<...>

- b) kompetentinga institucija – valstybės narės ar valstybių narių valdžios institucija ar valdžios institucijų grupė, turinti teisę įsikišti viešojo keleivinio transporto srityje tam tikroje geografinėje teritorijoje, arba bet kokia įstaiga, kuriai suteikti tokie įgaliojimai;
- c) vietos kompetentinga institucija – kompetentinga institucija, kurios kompetencijos geografinė teritorija nėra nacionalinė;

<...>

- h) tiesioginis sutarties sudarymas – viešųjų paslaugų sutarties sudarymas su tam tikru viešųjų paslaugų operatoriumi iš anksto neskelbiant konkurso;
- i) viešųjų paslaugų sutartis – vienas ar keli teisiškai privalomi dokumentai, kuriais patvirtinamas kompetentingos institucijos ir viešųjų paslaugų operatoriaus susitarimas dėl viešojo keleivinio transporto paslaugų, kurioms taikomi viešųjų paslaugų įsipareigojimai, valdymo ir teikimo patikėjimo tam viešųjų paslaugų operatoriumi; atsižvelgiant į valstybės narės teisę, tokia sutartis taip pat gali būti kompetentingos institucijos priimtas sprendimas:
- individualaus teisės akto ar kito reglamentuojančio akto forma, arba
 - nustatantis sąlygas, kuriomis kompetentinga institucija pati teikia paslaugas arba patiki tokių paslaugų teikimą vidaus operatoriumi;
- j) vidaus operatorius – teisiškai atskirtas subjektas, kurį vietos kompetentinga institucija, o institucijų grupės atveju – bent viena vietos kompetentinga institucija – kontroliuoja panašiai, kaip ji kontroliuoja savo padalinius;

<...>“

6 Minėto reglamento 5 straipsnyje „Viešųjų paslaugų sutarčių sudarymas“ nustatyta:

„1. Viešųjų paslaugų sutartys sudaromos pagal šiame reglamente nustatytas taisykles. Tačiau paslaugų sutartys ir viešųjų paslaugų sutartys, kaip apibrėžta [2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos] direktyvoje 2004/17/EB [dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo (OL L 134, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 19)] ar [2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos] direktyvoje 2004/18/EB [dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, 2004, p. 114; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 132)], dėl keleivinio transporto autobusais ar tramvajais paslaugų teikimo sudaromos laikantis tose direktyvose nustatytų procedūrų, jei tokios sutartys nėra paslaugų koncesijų sutartys, kaip apibrėžta tose direktyvose. Tais atvejais, kai sutartys turi būti sudaromos laikantis [d]irektyvų 2004/17/EB ar 2004/18/EB, šio straipsnio 2–6 dalių nuostatos netaikomos.

2. Išskyrus[,] jei tai būtų draudžiama pagal nacionalinę teisę, vietos kompetentinga institucija – ar tai būtų integruotas keleivinio transporto viešąsias paslaugas teikianti atskira institucija, ar institucijų grupė – gali nuspręsti keleivinio transporto viešąsias paslaugas teikti pati arba tiesiogiai sudaryti viešųjų paslaugų sutartis su teisiškai atskiru subjektu, kurį vietos kompetentinga institucija, o institucijų grupės atveju – bent viena vietos kompetentinga institucija, kontroliuoja panašiai, kaip ji kontroliuoja savo padalinius.

<...>

Kai vietos kompetentinga institucija priima tokį sprendimą, laikomasi toliau nurodytos tvarkos:

<...>

- b) šis punktas taikomas su sąlyga, kad vidaus operatorius ir subjektas, kuriam šis operatorius daro bent mažiausią poveikį, savo keleivinio transporto viešųjų paslaugų veiklą vykdys vietos kompetentingai institucijai pavaldžioje teritorijoje – neatsižvelgiant į toje veikloje naudojamas linijas ar kitus pagalbinius elementus, patenkančius į kaimyninei vietos kompetentingai institucijai pavaldžią teritoriją, – ir nedalyvaus konkursuose dėl viešųjų keleivinio transporto paslaugų teikimo, organizuojamuose už vietos kompetentingai institucijai pavaldžios teritorijos ribų;
- c) nepaisant b punkto, vidaus operatorius gali pradėti dalyvauti sąžininguose konkursuose likus dvejiems metams iki su juo tiesiogiai sudarytos viešųjų paslaugų sutarties pabaigos, su sąlyga, kad buvo priimtas galutinis sprendimas vidaus operatoriaus sutartyje numatytoms keleivinio transporto viešosioms paslaugoms taikyti sąžiningą konkurso tvarką, o vidaus operatorius nėra tiesiogiai sudaręs kitų viešųjų paslaugų sutarčių;

<...>

3. Bet kuri kompetentinga institucija, kuri kreipiasi į kitą trečiąją šalį, kuri nėra vidaus operatorius, viešųjų paslaugų sutartis sudaro konkurso tvarka, išskyrus 3a, 4, 4a, 4b, 5 ir 6 dalyse nurodytus atvejus. Nustatyta konkurso tvarka turi būti atvira visiems operatoriams ir sąžininga bei joje turi būti laikomasi skaidrumo bei nediskriminavimo principų. <...>

<...>

5. Jei paslaugų teikimas nutrūksta arba kyla tiesioginis pavojus, kad susidarys tokia situacija, kompetentinga institucija gali imtis neatidėliotinių priemonių.

Neatidėliotinos priemonės yra tiesioginis sutarties sudarymas arba oficialus susitarimas pratęsti viešųjų paslaugų sutartį, arba reikalavimas vykdyti tam tikrus viešųjų paslaugų įsipareigojimus. Viešųjų paslaugų operatorius turi teisę apskusti sprendimą dėl nurodymo vykdyti tam tikrus viešųjų paslaugų įsipareigojimus. Laikotarpis, kuriuo taikant neatidėliotinas priemones yra sudaryta, pratęsta ar nustatyta viešųjų paslaugų sutartis, yra ne ilgesnis nei dveji metai.“

Direktyva 2014/23/ES

- 7 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/23/ES dėl koncesijos sutarčių suteikimo (OL L 94, 2014, p. 1) 5 straipsnyje „Terminų apibrėžtys“ nustatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) koncesijos – darbų arba paslaugų koncesijos, kaip apibrėžta a ir b punktuose:

<...>

- b) paslaugų koncesija – raštu sudaryta piniginės naudos sutartis, kurios pagrindu viena ar daugiau perkančiųjų organizacijų ar perkančiųjų subjektų paveda teikti ir valdyti paslaugas (išskyrus a punkte nurodytų darbų vykdymą) vienam arba daugiau ekonominės veiklos vykdytojų, kai atlygį pagal ją sudaro tik teisė eksploatuoti paslaugas, kurios yra sutarties dalykas, arba ta teisė kartu su mokėjimu.

Suteikiant darbų arba paslaugų koncesiją koncesininkui perduodama veiklos rizika, susijusi su tų darbų arba paslaugų naudojimu, apimanti paklausos ar pasiūlos riziką arba abiejų šių rūšių riziką. Laikoma, kad koncesininkas prisiima veiklos riziką, kai įprastomis veiklos sąlygomis nesuteikiama garantijų, kad bus atgautos vykdant darbus ar teikiant paslaugas, kurie yra koncesijos dalykas, įdėtos investicijos ar patirtos išlaidos. Koncesininkui perduota rizikos dalis turi apimti realią atvirumo rinkos pokyčiams riziką, kaip antai, kad bet koks nuostolis, kurį gali patirti koncesininkas, nebūtų tik nominalus ar nedidelis;

<...>“

- 8 Šios direktyvos 10 straipsnio „Išimtys, taikomos perkančiųjų organizacijų ir perkančiųjų subjektų suteiktoms koncesijoms“ 3 dalyje nustatyta:

„Ši direktyva netaikoma <...> koncesijoms, susijusioms su keleivinio transporto viešosiomis paslaugomis, kaip apibrėžta Reglamente (EB) Nr. 1370/2007.“

Latvijos teisė

- 9 2007 m. liepos 14 d. *Sabiedriskā transporta pakalpojumu likums* (Viešojo transporto paslaugų įstatymas) (*Latvijas Vēstnesis*, 2007, Nr. 106) 8 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatyta:

„2. Perkančioji organizacija viešojo transporto paslaugų pirkimo sutarčių sudarymą organizuoja pagal *Publisko iepirkumu likums* (Viešųjų pirkimų įstatymas) arba koncesijų suteikimą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas, jei šiame įstatyme nenumatyta kitaip.

3. Perkančioji organizacija gali tiesiogiai suteikti teisę teikti viešojo transporto paslaugas, nesilaikydama šio straipsnio 2 dalyje nurodytos viešojo transporto paslaugų sutarčių sudarymo procedūros Reglamente Nr. 1370/2007 nustatytais atvejais ir jame nustatyta tvarka. <...>“

Ginčas pagrindinėje byloje ir prejudiciniai klausimai

Pagrindinėje byloje nagrinėjamas viešojo pirkimo konkursas

- 10 2021 m. gegužės 19 d. ATD, kaip perkančioji organizacija, paskelbė atvirą konkursą dėl teisės teikti viešojo autobusų transporto paslaugas regioninės svarbos maršrutų tinkle; pasiūlymai turėjo būti pateikti iki 2021 m. rugpjūčio 30 d. (toliau – pagrindinėje byloje nagrinėjamas viešojo pirkimo konkursas). Ieškovė pagrindinėje byloje per šį konkursą pateikė pasiūlymą, be kita ko, dėl pirkimo dalies „Ventspils“.
- 11 2022 m. gruodžio 7 d. sprendimu (toliau – 2022 m. gruodžio 7 d. sprendimas) ATD atmetė šį pasiūlymą ir sutartį per pagrindinėje byloje nagrinėjamą viešojo pirkimo konkursą sudarė su bendrove, kurios visas kapitalas priklauso Ventspilio savivaldybei, t. y. su *Ventspils reiss PSIA* (toliau – VR).

Tiesiogiai sudaroma viešųjų paslaugų sutartis

- 12 2012 m. sausio 13 d. Ventspilio savivaldybė, kaip kompetentinga vietos institucija, tiesiogiai su VR, kaip vidaus operatore, sudarė viešųjų paslaugų sutartį dėl viešojo autobusų transporto paslaugų teikimo Ventspilio mieste, kurios galiojimas turėjo baigtis 2023 m. gruodžio 31 d. (toliau – tiesiogiai sudaroma viešųjų paslaugų sutartis).
- 13 2019 m. rugsėjo 27 d. ši savivaldybė nusprendė paankstinti šios sutarties galiojimo terminą iki 2021 m. rugsėjo 30 d. ir surengti konkursą dėl teisės teikti viešojo transporto paslaugas Ventspilio mieste. Vis dėlto minėtoje sutartyje buvo numatyta, kad jos galiojimo terminas gali būti pratęstas Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 5 dalyje numatytais atvejais.
- 14 2021 m. kovo 31 d. Ventspilio savivaldybė paskelbė konkursą dėl viešojo autobusų transporto paslaugų teikimo šiame mieste.
- 15 2021 m. rugsėjo 2 d. dėl vėlavimo vykdant konkurso procedūrą ši savivaldybė, remdamasi Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 5 dalimi, nusprendė pratęsti tiesiogiai sudaromą viešųjų paslaugų sutartį, kol bus sudaryta nauja sutartis arba ne vėliau kaip iki 2022 m. rugsėjo 30 d.
- 16 2021 m. rugsėjo 10 d. VPPT sprendimu konkurso procedūra buvo nutraukta dėl būtinybės iš dalies pakeisti pirkimo specifikacijas.
- 17 2021 m. rugsėjo 19 d. Ventspilio savivaldybė paskelbė naują konkursą dėl viešojo autobusų transporto paslaugų teikimo šiame mieste.
- 18 2022 m. rugsėjo 22 d. dėl vėlavimo vykdant viešojo pirkimo procedūrą ši savivaldybė, remdamasi Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 5 dalimi, nusprendė dar kartą pratęsti tiesiogiai sudaromą viešųjų paslaugų sutartį, kol bus sudaryta nauja sutartis arba ne vėliau kaip iki 2023 m. rugsėjo 30 d.
- 19 2023 m. birželio 1 d. VPPT sprendimu ši konkurso procedūra buvo nutraukta dėl būtinybės pašalinti pirkimo specifikacijų neatitikimus.

Su pagrindinėje byloje nagrinėjamu viešojo pirkimo konkursu susijęs nacionalinio teismo procesas

- 20 Ieškovė pagrindinėje byloje užginčijo VPPT 2022 m. gruodžio 7 d. sprendimą ir teigė, kad ATD turėjo neleisti VR dalyvauti pagrindinėje byloje nagrinėjamame viešojo pirkimo konkurse dėl Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punkte numatyto dvejų metų termino, per kurį šiam vidaus operatoriui gali būti leista dalyvauti tokioje sutarties sudarymo paskelbiant konkursą procedūroje, pažeidimo.
- 21 2023 m. vasario 6 d. sprendimu VPPT patvirtino 2022 m. gruodžio 7 d. sprendimą, motyvuodama tuo, kad visos Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punkte nustatytos sąlygos buvo įvykdytos pasiūlymams pateikti nustatytą dieną, t. y. 2021 m. rugpjūčio 30 d. Anot VPPT, tiesiogiai sudaroma viešųjų paslaugų sutartis buvo pratęsta iki 2023 m. rugsėjo 30 d. pagal šio reglamento 5 straipsnio 5 dalį, siekiant užtikrinti viešojo transporto paslaugų tęstinumą Ventspilio savivaldybės teritorijoje. Klausimas, ar galėjo būti suteikta neteisėta valstybės

pagalba, turi būti vertinamas atsižvelgiant ne į atvirą ir skaidrią viešojo pirkimo procedūrą, kaip antai pagrindinėje byloje nagrinėjamą ATD surengtą viešojo pirkimo konkursą, bet į šios savivaldybės priimtus sprendimus ir sudarytas sutartis.

- 22 Ieškovė pagrindinėje byloje dėl 2023 m. vasario 6 d. sprendimo pateikė administracinį skundą *administratīvā rajona tiesa* (Apylinkės administracinis teismas, Latvija), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 23 Jos teigimu, VPPT neatsižvelgė į tai, kad tiesiogiai sudaromos viešųjų paslaugų sutarties galiojimo pratęsimas taikant neatidėliotinas priemones pagal Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 5 dalį prilygsta naujos tiesiogiai sudaromos sutarties sudarymui, pažeidžiant šio reglamento 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punktą.
- 24 Be to, ieškovė pagrindinėje byloje neginčija, kad pateikiant pasiūlymą, t. y. nuo 2021 m. gegužės 19 d. iki rugpjūčio 30 d., buvo laikytasi pastarojoje nuostatoje numatyto dvejų metų termino iki tiesiogiai sudaromos viešųjų paslaugų sutarties galiojimo pabaigos, nes šios sutarties galiojimo terminas buvo paankstintas iki 2021 m. rugsėjo 30 d. Vis dėlto jis mano, kad reikėjo iš naujo išnagrinėti situaciją tuo metu, kai buvo priimtas sprendimas sudaryti sutartį per pagrindinėje byloje nagrinėjamą viešojo pirkimo konkursą. Tuo momentu, t. y. 2022 m. gruodžio 7 d., tiesiogiai sudaromos viešųjų paslaugų sutarties galiojimo terminas buvo pratęstas iki 2023 m. rugsėjo 30 d., todėl pasiūlymas iš tikrųjų buvo pateiktas pasibaigus dvejų metų terminui, kaip tai suprantama pagal minėtą nuostatą, kuris dėl šio pratęsimo prasidėjo tik 2021 m. rugsėjo 30 d.
- 25 Ieškovė pagrindinėje byloje taip pat teigia, kad tai, jog Ventspilio savivaldybė sutrumpino tiesiogiai sudaromos viešųjų paslaugų sutarties galiojimo trukmę, o vėliau kelis kartus šią sutartį pratęsė, kad VR galėtų dalyvauti ATD organizuotame konkurse, yra praktika, kuri savaime prieštarauja pagal Reglamentą Nr. 1370/2007 siekiamam tikslui sumažinti konkurencijos iškraipymus, atsirandančius dėl tokiems paslaugų teikėjams suteikiamo leidimo dalyvauti konkursuose ir organizuoti viešojo transporto paslaugų teikimą už atitinkamos kompetentingos vietos institucijos teritorijos ribų. Ieškovei pagrindinėje byloje taip pat kyla klausimas, ar ši savivaldybė turėjo teisę nuspręsti pratęsti tiesiogiai sudaromą viešųjų paslaugų sutartį, atsižvelgiant į tai, kad konkurso procedūros pratęsimas ar vėlavimas ją vykdyti apskritai negali būti laikomas neatidėliotinu atveju, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 5 straipsnio 5 dalį.
- 26 VPPT ir ATD mano, kad „sąžiningos konkurencijos principas“ nebuvo pažeistas, nes viešųjų paslaugų sutarties, sudarytos po pagrindinėje byloje nagrinėjamos viešojo pirkimo sutarties sudarymo, vykdymas turėjo prasidėti tik 2024 m. liepos 1 d., todėl VR negautų apmokėjimo tiek už tiesiogiai sudaromos viešųjų paslaugų sutarties, tiek už viešųjų paslaugų sutarties, sudarytos per pagrindinėje byloje nagrinėjamą viešojo pirkimo konkursą, vykdymą.
- 27 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad turi įvertinti Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punkto taikymo sąlygas vykstant sutarties sudarymo paskelbiant konkursą procedūrai, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 5 straipsnio 3 dalį.
- 28 Šis teismas pažymi, kad generalinis advokatas H. Saugmandsgaard Øe savo išvadoje sujungtose bylose *Mobit ir Autolinee Toscane* (C-350/17 ir C-351/17, EU:C:2018:869, 89–104 punktai) laikėsi nuomonės, kad Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos b punkte numatyto reikalavimo apriboti vidaus operatoriaus veiklą nesilaikymas negali turėti įtakos sutarties sudarymo paskelbiant konkursą procedūrai, kaip tai suprantama pagal šio reglamento

5 straipsnio 3 dalį. Nors šie argumentai galėtų būti taikomi ir to reglamento 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punktui, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, pirma, 2019 m. kovo 21 d. Sprendime *Mobit ir Autolinee Toscane* (C-350/17 ir C-351/17, EU:C:2019:237) Teisingumo Teismas nenagrinėjo ryšio tarp minėto reglamento 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos b punkto ir 3 dalies ir, antra, Reglamento 1370/2007 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos b ir c punktuose numatytų apribojimų veiksmingumas galėtų būti paveiktas, jeigu jų laikymasis nebūtų kontroliuojamas vykdant sutarties sudarymo paskelbiant konkursą procedūrą.

- 29 Iš Reglamento Nr. 1370/2007 18 konstatuojamosios dalies matyti, kad tiesioginis viešųjų paslaugų sutarties dėl keleivinio transporto sudarymas turi būti griežtai reglamentuojamas, siekiant užtikrinti vienodos konkurencijos sąlygų laikymąsi. Taigi tiesioginis tokios sutarties sudarymas turi būti laikomas ekonominiu pranašumu, į kurį įprastomis rinkos sąlygomis neturėtų teisės bet kuris ūkio subjektas, todėl šis pranašumas ir su juo susiję mokėjimai turi poveikį konkurencijai. Dėl šios priežasties pagal šio reglamento 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos b punktą vidaus operatoriams draudžiama dalyvauti sutarties sudarymo paskelbiant konkursą procedūrose už kompetentingos vietos institucijos teritorijos ribų. Atsižvelgiant į tai, siekiant skatinti viešojo transporto paslaugų rinkos atvėrimą, minėto reglamento 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punkte numatyta šio draudimo išimtis, jei laikomasi tam tikrų sąlygų, kurios labiausiai susijusios su atsisakymu teikti paslaugą, dėl kurios tiesiogiai sudaroma sutartis. Sprendimai dėl vidaus operatoriaus ekonominės veiklos organizavimo ateityje turi įtakos konkurso dalyvio pasiūlytai kainai. Taigi, siekiant užtikrinti sąžiningas konkurencijos sąlygas, labai svarbu, kad pastarojoje nuostatoje nustatytos sąlygos būtų tikrinamos per sutarties sudarymo paskelbiant konkursą procedūras.
- 30 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad reikia kreiptis į Teisingumo Teismą, pirma, siekiant išsiaiškinti, ar per Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 3 dalyje numatytą procedūrą būtina tikrinti šio reglamento 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punkte nustatytas sąlygas, susijusias su vidaus operatoriaus dalyvavimu konkurse.
- 31 Jeigu į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai, šis teismas turėtų, antra, išsiaiškinti šio 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punkte nustatytas sąlygas ir išnagrinėti jų taikymą pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms. Iš šios nuostatos matyti, kad vidaus operatorius gali dalyvauti atvira konkurse, jeigu, pirma, tiesiogiai sudaromos paslaugų sutarties galiojimas baigiasi per dvejus metus, antra, buvo priimtas galutinis sprendimas, kuriuo siekiama užtikrinti sąžiningą konkurenciją dėl keleivinio transporto paslaugų, dėl kurių sudaryta ši sutartis, ir, trečia, vidaus operatorius nesudarė jokios kitos tiesiogiai sudaromos viešųjų paslaugų sutarties.
- 32 Šioje byloje iš pradžių svarbu patikslinti, kada turi būti įvykdytos visos Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punkte numatytos vidaus operatoriaus dalyvavimo sutarties sudarymo paskelbiant konkursą procedūroje sąlygos. Kadangi tokį dalyvavimą patvirtina konkurso dalyvio pateiktas pasiūlymas, o sprendimai, susiję su vidaus operatoriaus ekonominės veiklos organizavimu ateityje, gali turėti įtakos to konkurso dalyvio pasiūlytai kainai, atitinkamos sąlygos turi būti įvykdytos pateikiant pasiūlymą.
- 33 Turint tai omenyje, iš pagrindinės bylos faktinių aplinkybių matyti, kad vėliau situacija gali pasikeisti. Taigi nagrinėjamu atveju tiesiogiai sudaromos viešųjų paslaugų sutarties galiojimo trukmė kelis kartus buvo pratęsta pagal Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 5 dalį ir bendrai viršijo dvejų metų terminą, skaičiuojamą nuo pasiūlymo pateikimo, todėl kyla klausimas, ar ATD,

kaip perkančioji organizacija, sutarties sudarymo momentu turėjo patikrinti, ar šio reglamento 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punkto sąlygos vis dar buvo tenkinamos pasiūlymo pateikimo momentu ir ar dėl to VR, kaip vidaus operatoriai, turėjo būti neleistos dalyvauti konkurse.

34. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pritaria ieškovės pagrindinėje byloje siūlomam aiškinimui, kad vykstant sutarties sudarymo paskelbiant konkursą procedūrai taip pat reikia atsižvelgti į pasikeitusias faktines aplinkybes po pasiūlymo pateikimo. Negalima atmesti to, kad Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punkte nustatytos sąlygos formaliai bus įvykdytos tik tuo metu, kai pateikiamas pasiūlymas, visų pirma atsižvelgiant į kompetentingos vietos institucijos ir vidaus operatoriaus tarpusavio priklausomybę. Todėl šis teismas yra linkęs pritarti ATD ir VPPT pozicijai, kad pasikeitusios faktinės aplinkybės po pasiūlymo pateikimo turi būti vertinamos atsižvelgiant į tai, ar jos turi įtakos sąžiningai konkurso dalyvių konkurencijai.
35. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad reikia nustatyti, ar Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punktas turi būti aiškinamas taip, kad perkančioji organizacija, nusprendusi sudaryti viešojo pirkimo sutartį, privalo patikrinti, ar visos šioje nuostatoje nustatytos sąlygos buvo įvykdytos pasiūlymo pateikimo momentu, be kita ko, atsižvelgdama į po pasiūlymo pateikimo susiklosčiusias aplinkybes, kurios gali turėti įtakos sąžiningai konkurso dalyvių konkurencijai.
36. Trečia, tas teismas mano, kad Teisingumo Teismui reikia pateikti klausimą, ar, kaip teigia ieškovė pagrindinėje byloje, tiesiogiai sudaromos viešųjų paslaugų sutarties galiojimo pratęsimas turi būti prilygintas naujos tiesiogiai sudaromos viešųjų paslaugų sutarties sudarymui, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punktą. Kadangi sutarties vykdymo laikotarpis pratęsiamas pagal galiojančią sutartį, nekeičiant kitų jos sąlygų, minėtas teismas abejoja, ar šioje nuostatoje įtvirtintą sąlygą, pagal kurią „vidaus operatorius [neturi būti] tiesiogiai sudaręs kitų viešųjų paslaugų sutarčių“, galima aiškinti taip plačiai.
37. Šiomis aplinkybėmis *administrativā rajona tiesa* (Apylinkės administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad vykdant šio straipsnio 3 dalyje nurodytą viešojo konkurso procedūrą turi būti tikrinamos 5 straipsnio 2 dalies [trečios pastraipos] c punkte numatytos vidaus operatoriaus dalyvavimo konkurse sąlygos?
2. Jeigu į pirmąjį prejudicinį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2 dalies [trečios pastraipos] c punktas turi būti aiškinamas taip, kad priimdama sprendimą dėl sutarties sudarymo perkančioji organizacija privalo patikrinti, ar visos šioje nuostatoje numatytos sąlygos yra įvykdytos pasiūlymo pateikimo momentu, atsižvelgdama ir į aplinkybes, atsiradusias pateikus pasiūlymą ir galinčias turėti įtakos sąžiningai konkurso dalyvių konkurencijai?
3. Jeigu į pirmąjį prejudicinį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2 dalies [trečios pastraipos] c punktas turi būti aiškinamas taip, kad anksčiau sudarytos paslaugų sutarties vykdymo termino pratęsimas turi būti laikomas kita tiesiogiai sudaroma viešųjų paslaugų sutartimi, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

- 38 Reikia priminti, kad Reglamente Nr. 1370/2007, kaip matyti iš jo 1 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos, kiek tai susiję su keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešosiomis paslaugomis, yra nustatytos specialios taisyklės, numatančios intervencijos į bendrąsias viešųjų pirkimų sistemas tvarką (šiuo klausimu žr. 2016 m. spalio 27 d. Sprendimo *Hörmann Reisen*, C-292/15, EU:C:2016:817, 44–46 punktus ir 2018 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Rudigier*, C-518/17, EU:C:2018:757, 49 punktą), kuri šio reglamento įsigaliojimo metu buvo nustatyta direktyvose 2004/17 ir 2004/18, o jas šiuo metu yra pakeitusios atitinkamai 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB (OL L 94, 2014, p. 243), ir 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014, p. 65).
- 39 Šiuo atžvilgiu Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2–6 dalyse numatytos specialios „viešųjų paslaugų sutarčių“, kaip jos suprantamos pagal šio reglamento 2 straipsnio i punktą, sudarymo taisyklės dėl keleivinio geležinkelių ir kelių transporto, pagal kurias šio reglamento 2 straipsnio b punkte apibrėžtai „kompetentingai institucijai“ suteikiama laisvė pasirinkti arba „tiesioginio sutarties sudarymo“ procedūrą, kaip ji suprantama pagal šio reglamento 2 straipsnio h punktą, reglamentuojamą jo 5 straipsnio 2 dalyje, arba sutarčių sudarymo konkurso tvarka procedūrą, nurodytą to paties reglamento 5 straipsnio 3 dalyje.
- 40 Vis dėlto, kaip matyti iš Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 1 dalies antro ir trečio sakinių, viešųjų paslaugų sutarties dėl keleivinio autobusų ar tramvajų transporto sudarymas tuo atveju, kai ši sutartis nėra paslaugų koncesijos sutartis, reglamentuojamas ne šio reglamento 5 straipsnio 2–6 dalyse numatytoje specialioje taisyklėje, o direktyvose 2014/24 ir 2014/25 įtvirtintose bendrosiose viešųjų pirkimų taisyklėse (šiuo klausimu žr. 2016 m. spalio 27 d. Sprendimo *Hörmann Reisen*, C-292/15, EU:C:2016:817, 36–41 punktus).
- 41 Kaip jau yra pažymėjęs Teisingumo Teismas, viešųjų paslaugų sutartims dėl keleivinio autobusų ar tramvajų transporto, kurios nėra paslaugų koncesijų sutartys, jau buvo taikomos bendrosios viešųjų pirkimų taisyklės, kurios prieš priimant Reglamentą Nr. 1370/2007 buvo numatytos direktyvose 2004/17 ir 2004/18 (šiuo klausimu žr. 2019 m. kovo 21 d. Sprendimo *Verkehrsbetrieb Hüttebräucker ir Rhenus Veniro*, C-266/17 ir C-267/17, EU:C:2019:241, 73 punktą).
- 42 Vis dėlto „paslaugų koncesijos“ sutartys, kaip jos apibrėžtos Direktyvos 2014/23 5 straipsnio 1 punkto b papunktyje, susijusios su Reglamente Nr. 1370/2007 nurodytomis keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešosiomis paslaugomis, akivaizdžiai nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį pagal jos 10 straipsnio 3 dalį.
- 43 Vadinasi, keleivinio autobusų transporto viešųjų paslaugų sutartis, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, patenka į Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2 ir 3 dalių, su kuriomis susiję trys prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimai, taikymo sritį tik tuo atveju, jeigu tai yra tokia paslaugų koncesijos sutartis. Todėl į šiuos klausimus reikia atsakyti remiantis šia prielaida, tačiau ją turi patikrinti tas teismas.

Dēl pirmojo klausimo

- 44 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punktas turi būti aiškinamas taip, kad tuo atveju, kai vidaus operatorius, su kuriuo kompetentinga vietos institucija anksčiau tiesiogiai sudarė viešųjų paslaugų sutartį, dalyvauja sutarties sudarymo paskelbiant konkursą procedūroje, kaip ji suprantama pagal šio reglamento 5 straipsnio 3 dalį, perkančioji organizacija turi patikrinti, ar jis tenkina šio 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punkte nustatytas sąlygas, kad nustatytų, ar šis operatorius turi teisę dalyvauti tokioje procedūroje.
- 45 Reikia priminti, kad pagal Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos b punktą „vidaus operatoriumi“, kaip jis suprantamas pagal šio reglamento 2 straipsnio j punktą, su kuriuo „kompetentinga vietos institucija“, kaip ji apibrėžta šio reglamento 2 straipsnio c punkte, tiesiogiai sudarė viešųjų paslaugų sutartį, draudžiama, laikantis vadinamojo „geografinio apribojimo“ reikalavimo, dalyvauti sutarties sudarymo paskelbiant konkursą procedūroje už šios vietos institucijos teritorijos ribų.
- 46 Vis dėlto šio reglamento 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punkte numatyta, kad, nepaisant šio draudimo, vidaus operatorius gali dalyvauti sutarties sudarymo paskelbiant konkursą procedūrose, jei laikomasi trijų sąlygų, t. y. pirma, toks dalyvavimas turi būti vykdomas per dvejus metus iki su juo tiesiogiai sudarytos viešųjų paslaugų sutarties galiojimo pabaigos, antra, turi būti priimtas galutinis sprendimas, kuriuo siekiama užtikrinti sąžiningą konkurenciją dėl keleivių transporto paslaugų, dėl kurių sudaryta ši sutartis, ir, trečia, vidaus operatorius neturi būti sudaręs jokios kitos tiesiogiai sudaromos viešųjų paslaugų sutarties.
- 47 Taigi, siekiant atsakyti į pateiktą klausimą, reikia nustatyti, ar Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punkte numatytų sąlygų turi būti laikomasi vykdant konkurso procedūrą, kaip antai nurodytą šio reglamento 5 straipsnio 3 dalyje, todėl vienos iš šių sąlygų pažeidimo atveju vidaus operatoriumi turėtų būti neleista dalyvauti tokioje procedūroje.
- 48 Remiantis suformuota jurisprudencija, aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos formuluotę, bet ir į kontekstą, ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (šiuo klausimu žr. 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *DOBELES AUTOBUSU PARKS ir kt.*, C-421/22, EU:C:2023:1028, 40 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 49 Pirma, kalbant apie reikšmingų Reglamento Nr. 1370/2007 nuostatų formuluotę, reikia pažymėti, kad, atsižvelgiant į nedviprasmišką šio reglamento 5 straipsnio 2 dalies tekstą, joje, kaip matyti iš jos pirmos ir trečios pastraipų, yra įtvirtintos taikytinos nuostatos tuo atveju, kai kompetentinga vietos institucija nusprendžia keleivinio transporto viešųjų paslaugų sutartis „tiesiogiai sudaryti“ su „vidaus operatoriumi“, apibrėžtu minėto reglamento 2 straipsnio j punkte. Tarp šiose nuostatose numatytų sąlygų yra nurodytosios šio 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punkte.
- 50 Kita vertus, Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 3 dalis, remiantis taip pat aiškiu šios nuostatos pirmo sakinio tekstu, taikoma tuo atveju, kai kompetentinga institucija, vykdydama tiesioginio sutarties sudarymo procedūrą, „kreipiasi į trečiąją šalį“, o ne į vieną iš savo vidaus operatorių ir „viešųjų paslaugų sutartis sudaro konkurso tvarka“. Minėtos nuostatos antrame sakinyje aiškiai

reikalaujama, kad ši procedūra būtų „atvira visiems operatoriams“, tačiau nedaroma nuorodos į šio reglamento 5 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje nustatytas sąlygas ir šio 5 straipsnio 3 dalyje nėra nustatyta panašių sąlygų.

- 51 Vadinasi, pirma, kompetentingos institucijos, ketindamos sudaryti keleivinio transporto viešųjų paslaugų sutartį, patenkančią į minėto reglamento taikymo sritį, privalo taikyti arba tiesioginio sutarties sudarymo procedūrą, arba sutarties sudarymo paskelbiant konkursą procedūrą, ir, antra, kai šios institucijos pasirenka pastarąją procedūrą, jos turi leisti joje dalyvauti visiems operatoriams, įskaitant kitoms kompetentingoms institucijoms pavaldžius vidaus operatorius, su kuriais šios tiesiogiai sudarė sutartį.
- 52 Taigi iš reikšmingų Reglamento Nr. 1370/2007 nuostatų formuluotės matyti, kad šio reglamento 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punkte yra nustatytos tik tiesioginio sutarties sudarymo procedūrų galiojimo sąlygos, todėl vidaus operatoriaus, su kuriuo tiesiogiai sudaryta sutartis, dalyvavimas sutarties sudarymo paskelbiant konkursą procedūroje, kaip ji suprantama pagal minėto reglamento 5 straipsnio 3 dalį, pažeidžiant vieną iš šio 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punkte nustatytų sąlygų, gali turėti įtakos tik šio tiesioginio sutarties sudarymo galiojimui, bet ne jo dalyvavimui sutarties sudarymo paskelbiant konkursą procedūroje. Todėl pastaroji nuostata nėra svarbi taikant 5 straipsnio 3 dalį.
- 53 Antra, ši aiškinimą patvirtina Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punkto kontekstas.
- 54 Ši nuostata, kiek joje, kaip matyti iš šio sprendimo 45 ir 46 punktų, patikslinamas šio reglamento 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos b punkte įtvirtintas draudimas, kartu su šiuo punktu padeda išsiaiškinti nustatyto reikalavimo geografiškai apriboti vidaus operatoriaus veiklą apimtį.
- 55 Iš žodžių junginio „šis punktas taikomas su sąlyga“, kuriuo ši nuostata pradedama, siejamo su minėto reglamento 18 konstatuojamąja dalimi, matyti, kad šis reikalavimas yra tik tiesioginio sutarčių sudarymo procedūrų galiojimo sąlyga, siekiant užtikrinti sąžiningas konkurencijos sąlygas, be kita ko, tuo atveju, kai nacionalinė institucija nusprendžia keleivinio transporto viešųjų paslaugų teikimą patikėti vidaus operatoriumi.
- 56 Trečia, šio sprendimo 52 punkte pateiktas aiškinimas tiek, kiek jis leidžia bet kuriam vidaus operatoriumi, su kuriuo tiesiogiai sudaryta sutartis, dalyvauti sutarties sudarymo paskelbiant konkursą procedūrose, taip pat atitinka vieną iš Reglamentu Nr. 1370/2007 tikslų, t. y. kaip matyti iš jo 6 ir 7 konstatuojamųjų dalių, dažniau taikyti šias procedūras teikiant keleivinio transporto viešąsias paslaugas. Pagal suformuotą jurisprudenciją Sąjungos teise siekiama užtikrinti, kad konkurse dalyvautų kuo daugiau dalyvių (2022 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *BTA Baltic Insurance Company*, C-769/21, EU:C:2022:973, 36 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 57 Šiuo atžvilgiu, nors tiesa, kad kai kurie vidaus operatoriai gali būti atgrasyti nuo dalyvavimo sutarties sudarymo paskelbiant konkursą procedūrose, nes už tokį dalyvavimą gali būti baudžiama pripažįstant negaliojančiomis tiesiogiai su jais sudarytas sutartis, vis dėlto taip užtikrinamas sutarčių sudarymo paskelbiant konkursą procedūrų veiksmingumas, nes bet kuris vidaus operatorius turi teisę dalyvauti tokiose procedūrose.

- 58 Be to, reikia pažymėti, jog pagal Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 3 dalį reikalaujama, kad bet kokia sutarties sudarymo paskelbiant konkursą procedūra būtų ne tik „atvira visiems operatoriams“, bet ir sąžininga ir kad ją vykdant būtų „laikomasi skaidrumo bei nediskriminavimo principų“. Todėl, kaip teisingai nurodė Komisija, kompetentingos institucijos turi imtis visų priemonių, būtinų šių reikalavimų laikymuisi užtikrinti, laikydamosi proporcingumo principo ir sudarydamos sąlygas bet kuriam vidaus operatoriui, su kuriuo tiesiogiai sudaryta sutartis, įrodyti, kad jo pasiūlymas yra sąžiningas, skaidrus ir nediskriminacinis.
- 59 Taigi į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punktas turi būti aiškinamas taip, kad tuo atveju, kai vidaus operatorius, su kuriuo kompetentinga vietos institucija anksčiau tiesiogiai sudarė viešųjų paslaugų sutartį, dalyvauja sutarties sudarymo paskelbiant konkursą procedūroje, kaip ji suprantama pagal šio reglamento 5 straipsnio 3 dalį, perkančioji organizacija neturi patikrinti, ar jis tenkina šio 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punkte nustatytas sąlygas, kad nustatytų, ar šis operatorius turi teisę dalyvauti tokioje procedūroje.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimo

- 60 Atsižvelgiant į atsakymą į pirmąjį klausimą, nereikia atsakyti į antrąjį ir trečiąjį klausimus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 61 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (dešimtoji kolegija) nusprendžia:

2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1370/2007 dėl keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešųjų paslaugų ir panaikinančio Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 1191/69 ir (EEB) Nr. 1107/70, iš dalies pakeisto 2016 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/2338, 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punktas

turi būti aiškinamas taip:

tuo atveju, kai vidaus operatorius, su kuriuo kompetentinga vietos institucija anksčiau tiesiogiai sudarė viešųjų paslaugų sutartį, dalyvauja sutarties sudarymo paskelbiant konkursą procedūroje, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 1370/2007, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 2016/2338, 5 straipsnio 3 dalį, perkančioji organizacija neturi patikrinti, ar jis tenkina šio 5 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos c punkte nustatytas sąlygas, kad nustatytų, ar šis operatorius turi teisę dalyvauti tokioje procedūroje.

Parašai.